

**Kaitseministri määruse „Kaitseministri 15. augusti 2024. a määruse nr 11 „Toetus
Kaitseväe Nursipalu harjutusväljast tulenevate häiringute mõjude leevendamiseks“
muutmise“ eelnõu
SELETUSKIRI**

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõu eesmärk on anda Kaitseväe Nursipalu harjutusvälja mõjualas elavatele elanikele toetust, et leevendada harjutusväljast tulenevate häiringute, nagu müra ja vibratsioon, mõjusid. Määrus puudutab järgmiste omavalitsusüksuste elanikke: Antsla vald, Rõuge vald, Võru linn ja Võru vald.

Määruse alusel antava toetusega parandatakse harjutusvälja mõjualas elavate inimeste eluasemeid viisil, mis muudab need mürale ja vibratsioonile vastupidavamaks. Näiteks vähendavad müra helikindlamad uksed ja aknad, helikindlamaks ehitatud fassaad jne.

Esimene toetuse andmise taotlusvoor toimus 2024. aastal ning selles anti toetust summas 473 644 eurot 70 eluaseme heli- ja mürakindlamaks muutmiseks.

Võrreldes 2024. a taotlusvooriga saab olulisema muudatusena välja tuua asjaolu, et toetust antakse ka neile harjutusvälja mõjualas elavatele isikutele, kelle kasuks on seatud isiklik kasutusõigus elamule. Teiseks täiendatakse 100-protsendilise toetuse saajate ringi: toetust antakse lisaks vanadus-, toitjakaotus- või rahvapensioni saajatele või töövõime- või toimetulekutoetuse saajatele ka neile taotlejatele, kelle peres elab alaealine laps.

Teine taotlusvoor plaanitakse avada 2025. aasta sügisel.

Käesoleva määruse rakendamisega isikute halduskoormus ega riigiasutuste töökoormus ei suurene ega vähene.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse riigivara valdkonna juht Tambet Tõnisson (tambet.tonisson@kaitseinvesteeringud.ee) ja Kaitseministeeriumi õigisosakonna nõunik Marion Saarna-Kukk (marion.saarna-kukk@kaitseministeerium.ee). Eelnõu ja seletuskirja on keeleliselt toimetanud Anu Rooseniit (anu.rooseniit@keeletoimetus.ee).

1.3. Märkused

Eelnõu kehtestatakse riigieelarve seaduse § 53¹ lõike 1 alusel, mille kohaselt võib minister kehtestada määrusega tingimused ja korra ministeeriumi valitsemisala vahendite arvelt riigisisese toetusprogrammi elluviimiseks, toetusprogrammist vahendite saamiseks ning saadud vahendite kasutamiseks, kui nimetatud tingimused ja kord ei tulene muust õigusaktist. Kaitseministri määrusega kehtestatakse harjutusväljast tulenevate häiringute mõjude leevendamise toetuse andmise tingimused ja kord.

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õiguse rakendamisega.

Eelnõu on seotud Vabariigi Valitsuse 18. mail 2023. a kinnitatud tegevusprogrammi „Vabariigi Valitsuse tegevusprogramm 2023–2027“ punktiga 1.1.5, milles sätestatakse järgmist: „Kompensatsioonimeetmetena maksame vajalike maade soetamisel inimestele õiglase hüvitise taasteväärtuse näol. Lähtudes tegelikest mõjudest kohalikele kogukondadele, teeme harjutusala mõjude leevenduspaketi, mis sisaldab pikaajalist talumistasu, eriprogramme mura leevendamiseks ning täiendavat rahastust Kagu-Eesti turismi ja kultuuripärandi toetamiseks.“ Käesolev eelnõu on harjutusala mõjude leevenduseks välja töötatud kaitseministri määrus „Toetus Kaitseväge Nursipalu harjutusväljast tulenevate häiringute mõjude leevendamiseks“.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahest paragrahvist.

Eelnõu § 1 punktis 1 tunnistatakse kehtetuks kehtiva määruse § 2 lõike 2 punkt 3, mille kohaselt oli toetatav tegevus müravalli või -seina ostmine või ehitamine, sealhulgas paigaldamine ja transport. 2025. aastal sellele enam toetust taotleda ei saa, sest toetuse esimeses taotlusvoorus oli toetuse taotlejate huvi müravalli ja -seina vastu väga väike. Teiseks oli probleemne nende üksikute taotluste menetlemine, kuna müravalli või -seina ehitamise nime all taheti toetust taotleda ka aia ehituseks, aga see ei ole toetusraha eesmärgipärane kasutamine. Seega, toetusraha sihipärase kasutamise eesmärgil on mõistlikum suunata ressursid pigem teistele toetatavatele tegevustele, näiteks akende ja uste vahetamiseks.

Eelnõu § 1 punktis 2 tehtava muudatusega saab lisaks eraisikutele ka korteriühistu taotleda toetust kortermaja trepikoja uste ja akende vahetamiseks ning jätkuvalt fassaadiehitustöödeks. Korteriühistu ei saa toetust taotleda kogu maja uste-akende vahetamiseks, seda saavad teha korteriomanikud.

Eelnõu § 1 punktis 3 sätestatakse 2025. aasta taotlusvooruks lisatingimus, et need, kes on juba selle meetme kaudu toetust saanud, ei saa toetust uuesti taotleda. Kuna ressursid on piiratud ning paljud taotlejad jäid eelmises voorus toetusest ilma, siis on õiglane, et need, kes on juba toetust saanud, ei saa sel korral toetust taotleda. See tähendab ka seda, et näiteks korteriühistu, kes sai toetust müravalli ehituseks, enam uste-akende vahetuseks trepikojas toetust taotleda ei saa.

Eelnõu § 1 punktis 4 suurendatakse nende isikute ringi, kelle puhul on toetuse osakaal 100 protsenti. 2024. aasta taotlusvoorus olid nendeks isikud, kes olid vanadus-, toetjakaotus- või rahvapensioni saajad või töövõime- või toimetulekutoetuse saajad. 2025. aastal saavad 100-protsendilist toetust lisaks eelnimetatutele ka need taotlejad, kelle peres kasvab vähemalt üks alaealine isik.

Eelnõu § 1 punktis 5 täpsustatakse, et juhul kui laps on sündinud pärast 2025. aasta 1. jaanuarit, siis tema rahvastikuregistrijärgne elukoht peab olema märgitud harjutusvälja mõjualas asuvas eluruumis hiljemalt taotluse esitamise hetkeks.

Eelnõu § 1 punktides 6 ja 7 sätestatud muudatused on seotud sellega, et müravalli ostmiseks enam toetust taotleda ei saa (vt eelnõu § 1 punkti 1) ning seetõttu tunnistatakse kehtetuks määruse § 5 lõige 5 ja jäetakse välja § 5 lõikest 7 viide eelnimetatud sättele.

Eelnõu § 1 punktis 8 täiendatakse toetuse saajate ringi isikutega, kes elavad harjutusvälja mõjualas ning kelle kasuks on asjaõigusseaduse § 227 alusel seatud isiklik kasutusõigus elamule. 2024. aasta taotlusvoorus said toetust taotleda ainult need isikud, kelle omandis, kaasomandis või ühisomandis on kinnisasi. Esimeses taotlusvoorus selgus, et toetust saavate

isikute ringi on vaja laiendada, et toetust saaksid taotleda ka need Nursipalu harjutusvälja mõjualas elavad isikud, kes on paljudel juhtudel elupõlised elanikud ja seega igapäevaselt müra mõjuväljas, aga kes erinevatel põhjustel ei ole kinnisvara omanikud.

Põhiline tingimus, et isiku rahvastikuregistrijärgne elukoht on harjutusvälja mõjualas, on sama nagu eelmisel aastal. Seda, kas kinnisasjal paiknev eluruum asub Vabariigi Valitsuse 20. oktoobri 2023. a määruse nr 96 „Kaitseväe ja Kaitseliidu harjutusväljaga seoses kohaliku omavalitsuse üksusele makstava hüvitise ulatus, maksmise tingimused ja kord“ § 3 lõike 3 punktis 1 sätestatud Kaitseväe Nursipalu harjutusvälja mõjualas, saab vaadata Nursipalu harjutusvälja ümbruse eluhoonete kaardirakendusest lingil <https://experience.arcgis.com/experience/8915ceeeb83e498396fe4762110e1f7f/>

Eelnõu § 1 punktis 9 sätestatakse, et toetust ei või taotleda isik, kes on käesoleva määruse alusel juba toetust saanud. Kuna toetus on piiratud ressurss ning eesmärk on, et võimalikult paljud isikud saaksid abi eluruumide helikindlamaks muutmisel, siis on täpsustatud, et need isikud, kes juba eelmisel aastal oma eluruume said parendada, selles taotlusvoorus enam toetust taotleda ei saa.

Eelnõu § 1 punktis 10 on täpsustatud, et kui taotleja peres on alaealine isik ja seetõttu taotletakse 100-protsendilist toetust, tuleb taotluses ka sellekohane teave esitada.

Eelnõu § 1 punktis 11 sätestatakse, et juhul, kui isik pärast taotluse rahuldamisotsust soovib siiski toetusest loobuda, peab ta sellest menetlejat teavitama. Seejärel teeb menetleja taotluse rahuldamata jätmise otsuse. Selle tulemusel jääb toetuse eelarvesse üle konkreetne summa, mis vastavalt määruse reeglitele jagatakse pingereas järgmisele taotlejale.

Eelnõu § 1 punktis 12 jäetakse välja tingimus, et leping tuleb sõlmida 30 tööpäeva jooksul, kuna esimeses taotlusvoorus selgus, et sellise pikkusega perioodi vältel ei ole võimalik kõigi osapoolte vahel lepinguid sõlmida. Paindlikkuse tagamiseks teist tähtaega ei sätestata ning leping sõlmitakse nii kiiresti kui võimalik.

Eelnõu § 1 punktis 13 täiendatakse määrust rakendussättega, kuna 2024. ja 2025. aasta taotlusvoorudel on pisut erinevad tingimused. Rakendussätte kohaselt kohaldatakse enne 2025. aasta 1. oktoobrit esitatud taotluste, toetuste kasutamise ning nende aruandluse ja kontrolli suhtes määruse enne 2025. aasta 1. oktoobrit kehtinud redaktsiooni.

Eelnõu §-s 2 sätestatakse määruse jõustumisaeg 1. oktoober 2025.a.

3. Eelnõu terminoloogia

Eelnõus uusi termineid kasutusele ei võeta.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõul ei ole puutumust Euroopa Liidu õigusega.

5. Määruse mõjud

Eelnõukohase määruse rakendamine toob kaasa positiivse mõju harjutusvälja mõjualas elavatele elanikele. Määruse sihtrühma moodustavad Antsla valla, Rõuge valla, Võru linna ja Võru valla elanikud, kes jäävad Nursipalu harjutusvälja mõjualasse. Harjutusvälja mõjualas on

1. jaanuari 2025. a seisuga eluruumide arv järgmine: Antsla vald – 145; Rõuge vald – 303; Võru linn – 1497; Võru vald – 1135. Seega on mõjualas kokku 3080 eluruumi.

Esimesel taotlusperioodil esitati taotlusi 1,42 mln euro ulatuses, millest rahuldati taotlusi 473 644 euro ulatuses ning keskmiselt kujunes ühe rahuldatud taotluse summaks 6766 eurot. Taotluste rahuldamise tulemusel parendati 70 eluaseme tingimusi. Seega, kuna toetust antakse samas suurusjärgus kui eelmisel aastal, võib oletada, et ka sel korral saab parendada umbes 70 eluaseme helikindlust.

Eelduslikult mõjutab määrusega antav toetus positiivselt neid isikuid, kes elavad harjutusväljale lähemal ning kelle puhul on toetus 100 protsenti, nendeks on pensioni, töövõime- ja toimetulekutoetuse saajad ning alaealiste lastega taotlejad.

6. Määruse rakendamisega seotud kulud

Eelnõuga kaasnevad kulud kaetakse riigieelarvest Kaitseministeeriumi valitsemisala kaudu. Määruse rakendamise kuluks on 2025. aastal arvestatud 500 000 eurot. Määruse rakendamisega ei kaasne kulusid omavalitsusüksustele. Määruse rakendamiseks vajalikud Sihtasutus Võrumaa Arenduskeskuse tegevuskulud määratakse kindlaks Kaitseministeeriumi ja sihtasutuse vahelises lepingus ning kaetakse samuti Kaitseministeeriumi eelarvest.

7. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. oktoobril 2025. a.

8. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ning arvamuse andmiseks Riigi Kaitseinvesteeringute Keskusele, Sihtasutus Võrumaa Arenduskeskusele ja järgmistele omavalitsusüksustele: Antsla vald, Rõuge vald, Võru linn ja Võru vald.